

**PEDAGÓGUSLÉT AKTUÁLIS KÉRDÉSEI. PUSZTAI
GABRIELLA ÉS MORVAI LAURA (2015, SZERK.):
PÁLYA-MODELL – IGÉNYEK ÉS LEHETŐSÉGEK A
PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉS VÁLTOZÓ
RENDSZERÉBEN CÍMŰ KÖTET RECENZÍÓJA**

**THE ACTUAL QUESTIONS OF BEING A TEACHER.
BOOKREVIEW OF PUSZTAI G. ÉS MORVAI L. (2015,
EDS.): PÁLYA-MODELL – IGÉNYEK ÉS
LEHETŐSÉGEK A PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉS
VÁLTOZÓ RENDSZERÉBEN**

Barabás Andrea

Az új évezred iskolájában a pedagógusokra egyre több kihívás nehezedik. A tudásközvetítés mellett az érték- és normaközvetítés, a társadalmi együttélési minták kialakítása is a pedagógusokra hárul. Pusztai Gabriella és Morvai Laura szerkesztésében megjelent kiadvány a Partium Könyvkiadó-Új Mandátum Könyvkiadó Oktatás és Társadalom című sorozatának negyedik kötete. A 2015-ben megjelent kötet a pedagóguslét aktuális kérdéseit vizsgálja: az oktatáspolitikai, szakmapolitikai változások hatását, a professzionális identitás képzéssel való összefüggéseit, valamint a szakmai továbbfejlődés hangsúlyos területeit (Pusztai és Morvai, 2015). A kötet szerzői között kutatók, pedagógusok, pedagógusképzésben dolgozó oktatók és oktatásszociológusok is vannak. A kötetben megjelent tanulmányok alapját a Debreceni Egyetem Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központja nyújtotta adatfelvételek szolgáltatják. 2014-ben megvalósuló kutatás a TELEMACHUS 2014 (Teachers' Learning Motivation and Achievement in Eastern Part of Hungary Survey) nevet kapta. Az előszó tanúsága szerint a TELEMACHUS 2014 kutatásban választ keresnek arra, hogy „milyen professzionalizációs és oktatáspolitikai folyamatok kölcsönhatásában formálódik a pedagógusok szakmai identitása, milyen igényeik és lehetőségeik vannak a szakmai továbbfejlődés tekintetében, s hogyan értelmezhető a pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmények pályára gyakorolt hatása” (Pusztai és Morvai, 2015, 8). A tanulmányok megírásakor a szerzők más adatbázisokat is felhasználtak. Hiánypótló ez a kötet, hiszen a pedagóguspálya professzionalizációjának megerősítési lehetőségeit több szempontból vizsgálja.

A kötet három fejezetre tagolódik. Az első rész a tanártovábbképzés és szakmapolitika kérdéskörével foglalkozik. Bemutatja a felsőoktatás továbbképzési kínálatát, valamint a romániai, ukrainai, szlovákiai pedagógusok kihívásait taglalja. Ez a fejezet tudományos alaposan mutatja be a pedagógusok minőségi munkáját befolyásoló tényezőket. Fókuszba kerül a pedagógusok pályán maradási szándékának elemzése, a pedagógusbérezések változása és annak hatásai. Kutatás tárgyát képezi a TELEMACHUS 2014 és az Oktatási Hivatal adatbázisában megjelenő képzésajánlatok összehasonlítása is. Az előkészítő osztályok bevezetésének problémáit, a romániai pedagógusok felkészítésének hiányosságait elemző tanulmány témacentrikus interjúk adatfelvételen és a bukaresti Oktatáskutató Intézet gyorselemzésén alapszik (Mandel, 2015, 49). Az információk pontatlansága, a reform előkészítésének hiányosságai kerülnek kifejtésre. Az olvasó betekintést nyer az ukrainai

pedagógusképzés sajátos rendszerébe. A szlovákiai tanári munka eredményességét vizsgáló kutatás a kisebbségi oktatás nehézségeit mutatja be. A pedagógushivatás csökkenő vonzerejének okai kerülnek az elemzés középpontjába. Az aktuális oktatáspolitikai kérdések, az iskolafenntartók attitűdje, az állami és felekezeti iskolák etikai normáinak vizsgálata teszi még komplexebbé ezt a tömböt.

A második fejezetben a professzionális identitás tényezőinek vizsgálata kerül terítékre. A pedagógusok továbbképzési részvételének elemzése rávilágít a társadalmi, demográfiai és intézményi magyarázatok fontosságára. A kutatás igazolja, hogy a pedagógusképzések tervezésekor érdemes figyelembe venni a különböző háttérrel rendelkező csoportok eltérő igényeit (Márkus, 2015, 108).

A romániai kutatás az oktatási intézmény-pedagógus-szakmai továbbképzés hármásának összefüggéseit tárja fel. A vizsgálat az OECD 2013. évi nemzetközi tanárkutatás és az OECD 2012. évi PISA-mérések romániai adataira támaszkodik (Zoller, 2015, 128). A pedagógusok gyermeknevelési értékeinek elemzésére is sor kerül. A többdimenziós vizsgálat rámutat arra, hogy egyes nevelési értékeket a nem, másokat a vallásosság és az intézményfenntartó világnézete határozza meg (Morvai, 2015). A frissen végzett és a gyakorló tanárok pályaelhagyása komoly problémát jelent. A kutatók az állami és az egyházi intézményekben történő pedagógusképzést hasonlítják össze. A retenció, a nevelési értékek eltérései és a szerepfelfogás kérdéskörei kerülnek elemzésre (Pusztai, 2015, 197).

A harmadik fejezet rövidebb rész, benne a tanártovábbképzés curriculumuma kerül a középpontba. Az oktatási rendszert szabályozó dokumentumok elemzése, az egyéni, páros és fókuszcsoportos félig strukturált interjúk segítségével készült tanulmány a román oktatási rendszer kulisszái mögé enged bepillantani. A vizsgálat rávilágít arra, hogy a romániai pedagógusok a tartalmilag minőségi munkát előtérbe helyezik a formaival szemben (Bordás, 2015, 207). Továbbiakban az olvasó megismerheti a pedagógusok nézőpontját az internet hatásáról. A kutatás a székelyföldi fiatalok és az internet kapcsolatát vizsgálja. A tanulmány a diákok körében végzett kérdőíves felmérésen és a pedagógusokkal készített interjúkon alapul. Sor kerül annak a feltérképezésére is, hogy a Magyarország keleti részében dolgozó pedagógusok hogyan viszonyulnak interaktív tábla használatához. A többváltozós elemzés szerint az interaktív táblát a felhasználói ismeretekkel rendelkező és általános iskolában tanítók alkalmazzák. A pályán levő pedagógusok anyanyelvi attitűdjeiről készült kutatásba is bepillantást nyerhet az olvasó. Vizsgálták a szocio-demográfiai háttérváltozókat, a nyelvi attitűd és a nevelési értékek közti kapcsolatot, valamint a továbbképzési igényeket. (Nagy, 2015, 246). A kötetet az idegennyelv-tanulási tervek, valamint a mobilitás motivációs tényezőit kutató tanulmány zárja.

A Pálya-modell – Igények és lehetőségek a pedagógus-továbbképzés változó rendszerében című, 290 oldalas kötetet a tudományos nyelvhasználat követelményeinek megfelelő, igényes stílus jellemzi. A tanulmányok a pedagóguslét aktuális problémáit taglalják. A pedagóguspálya megbecsültségét befolyásoló tényezők, a szakmai továbbfejlődés igénye és lehetőségei, az anyanyelvi és nyelvtanulási attitűdök vizsgálata, a pályaelhagyás problémái kerülnek elemzésre. Az egyes tanulmányok végén megfelelőképpen alátámasztott szakirodalmi jegyzék található. Az aktuális kérdések széleskörű vizsgálata nemcsak a neveléstudományi kutatók, hanem a pedagógusok, pedagógusképzésekben dolgozó oktatók, pedagógushallgatók, valamint a a tárgykör iránt érdeklődők számára is ajánlott értékes olvasmány.

Irodalomjegyzék

Pusztai Gabriella és Morvai Laura (2015, szerk.): *Pálya-modell–Igények és lehetőségek a pedagógus-továbbképzés változó rendszerében*. Partium Könyvkiadó–Új Mandátum Könyvkiadó, Nagyvárad-Budapest

Szerző

Barabás Andrea, Debreceni Egyetem, Debrecen (Magyarország). E-mail: andrea.barabas17@gmail.com